

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. III. Solvitur alia objectio,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

tur. Verbo Domini & Canonica auctoritate in hac sancta Synodo precipimus, ut omnino separantur. Unde licet in Concilio Calcedonenſi non fiat mentio de ſeparatione, ſed tantum de excommunicatione, non rectè colligit Author citatus, quod Monachi, aut Virgines, quæ poſt votum ſolemne caſtratis matrimonium contraxerant, in primitiva Eccleſia non ſepararentur ab uxoribus, vel maritis; ſiquidem ex auctoritate negativa nihil concluditur, præſertim cum adducuntur jura poſitiua in contrarium. In Concilio verò Ancyrano, & Neocaſarienſi non fit mentio de Monachis, aut monialibus, ſed de ſacerdotibus, ut conſtat ex verbis Concilii Neocaſarienſis: *Presbyter ſu uxorem duxerit, ab Ordine deponatur. Si verò fornicatus fuerit, vel adulterium perpetraverit, extra Eccleſiam abiciatur, & penitentiam inter Laicos redactus agat.* Unde hæc teſtimonia non militant contra noſtram ſententiam, ſacrum enim votum ſolemne Ordinibus ſacris annexum, non dirimere matrimonium jure divino, ſed tantum Eccleſiaſtico. Rationem verò diſcrimini inter votum ſolemne annexum ſacris Ordinibus, & miſſum in Religione approbatum, adducemus infra, cum agemus de impedimento Ordinis.

Obijciunt ultimo: Si votum ſolemne in Religione approbatum, jure naturæ nullum redderet matrimonium ſubſecutum, maxime, quia, ut dictum eſt, præter promiſſionem omni voto eſſentiale, habet in ſuperadditam traditionem & acceptationem: Sed hæc ratio nulla eſt: Ergo ruit præcipuum fundamentum noſtræ ſententiae. Major conſtat ex ſuprà dictis, Minor probatur. Vota quæ poſt biennium probationis emittuntur à Religioſis Societatis Jeſu, non ſunt ſolemnia, ſed ſimplicia, ut diſcitur expreſſè in Bulla Gregorii XIII. conceſſa Societati, & incipiente: *Aſcendite Domino in naviculam*, proindeque non ex jure naturæ, ſed tantum ex jure Eccleſiaſtico ibidem contento, reddunt inhabiles ad contrahendum matrimonium; & tamen in eis eſt vera traditio & acceptatio Eccleſiae, quia per ea vota verè qui illa emittunt, ſe tradunt, ſubſcunt, & mancipant arbitrio & poſtlati ſuperioris, ita ut minime impoſterum ſit eis integrum, abſque apoſtatiæ labe, ab eo inſtituto propriâ auctoritate, ſed tantum aliter recedere; vota que illa à ſuperiore acceptantur, nomine Dei, ex ſacratæ ſedis Apoſtolice: Ergo &c.

Reſpondeo diſtinguendo Majorem: Quia votum ſolemne, præter promiſſionem, habet adſcunctam traditionem, qualemcumque, nego, Perfectiſſimam, & abſolutam, concedo. Ad probationem verò in contrariam, deſumptam ex votis ſimplicibus, quæ poſt biennium probationis à Religioſis Societati Jeſu emittuntur, dicendum eſt, quod licet in votis illis ſit aliqua traditio & acceptatio, illa tamen non eſt perfecta, & abſoluta, ſicut illa quæ ſit per vota ſolemnia ejusdem Societatis, & aliorum Ordinum, ſed imperfecta, & conditionata; quia per illa moventes ſe tradunt quidem, ſubſcunt, & mancipant arbitrio & poſtlati ſuperioris, non abſolutè tamen, ſed tantum ſub conditione quod remaneant Societate ita ut ſi dimittantur remaneant in liberi à votis. Unde Vazquez, hæc ponit differentiam inter votum ſolemne, & vota ſimplicia quæ poſt biennium emittuntur in Societate Scholares, & poſt diuturniorem probationem Coadjutores ſpirituales formati, quod traditio in iſtis eſt temporanea, ad nutum Præpoſiti Generalis,

A) juxta cauſas in Conſtitutionibus ejusdem Societatis expreſſis: verò traditio in voto ſolemni, ex natura ſua perpetua eſt. Non mirum, ergo quod vota illa ſimplicia non dirimant matrimonium ex natura ſua, ſed tantum jure Eccleſiaſtico, licet ſolemnia id præſentent, etiam ex jure naturæ.

§. IV.

Solvitur alia obſectio.

Demum contra D. Thomæ ſententiam Recentiores obijciunt: Sedes Apoſtolica non poteſt diſpenſare in his quæ ſunt de jure naturæ: Sed diſpenſavit cum aliquibus Religioſis profeſſis, ut nuberent: Ergo votum ſolemne Religionis non dirimit matrimonium jure naturæ, ſed duntaxat jure poſitivo Eccleſiaſtico. Majorem ut certam ſupponunt, Minorem vero probant ex variis hiſtoriis, quibus Summum Pontificem, cum Religioſis profeſſis, ut matrimonium contraherent, diſpenſaſſe reſertur. In primis enim dicitur, Cæleſtinum III. Conſtantiam Rogerii Siciliæ Regis filiam, quæ in Monasterio Panormitano monialis fuerat, diſpenſaſſe, ut Henrico Imperatori quinquagenaria nuberet. Cum enim Rogerius in expeditione Jeruſolimitana mortuus eſſet, Tancredus ejus regnum tyrannicè occupavit, & iſſuper Cæleſtino obedientiæ denegavit. Quæ de re commotus Pontifex, cum regno privavit, atque Henricum ſextum Imperatorem juſſit ducere Conſtantiam, ut eo matrimonio ad regnum Siciliæ integrum jus haberet. Ex quo matrimonio natus eſt Fridericus ſecundus, ut conſtat ex veteri Epitaphio, quod lapidi ſepulchrali poſt mortem Conſtantiae inſculptum eſt.

Cæſaris Auguſti lætæ hic Conſtantia conjux.

Vndeno luſtro hac platea rugoſa Sacerdos

Faciæ deduxit partum Fridericum Auguſtum ſecundum.

Pro meritis ſacra tænet ſic oſſa Panormiæ.

Ubi vocatur rugoſa Sacerdos, quod multis annis in Monasterio Panormitano monialis fuerat. Secundò reſertur, fuiſſe diſpenſatum cum Ramiro Aragoniæ Rege, qui erat Monachus S. Benedicti, ut nuberet, & Aragoniæ regnum occuparet. Addunt alii, Caſimirus, cum per decem annos in Monasterio Caſſinenſi fuiſſet Monachus, imò & Diaconus, à Benedicto IX. ad Polonorum petitionem diſpenſatum fuiſſe, ut ad regnum & ad nuptias tranſiret. Demum alii aſſerunt, Alexandrum III. ad conſtituendam Juſtinianam familiam, in bello contra Turcas exercitum, Nicolaum Juſtinianum, patrem B. Laurentii Juſtiniani, diſpenſaſſe, ut relicto habitu S. Benedicti, nuberet, ut reſert Bernardus Juſtinianus ejus nepos, in vita ipſius Laurentii, apud Surium 8. Januarii.

Hic objectioni, conceſſa Majori, tripliciter reſpondetur ad Minorem: Primò, Summos Pontifices in illis diſpenſationibus ſecutos fuiſſe opinionem; quæ apud Canoniſtas reputatur probabilior. Secundò, eorum licentias quoad hoc, non fuiſſe diſpenſationes, ſed declarationes nullitatis profeſſionum prædictorum Monachorum, propter defectum conſenſus, vel alterius conditionis. Tertiò ſabuloſas eſſe, vel ſaltem valde dubias, illas hiſtorias. Nam in primis quoad eam quæ eſt Conſtantiae, Baronius ad annum 1186. hæc ſcribit: *Quod autem ex Recentioribus quamplures aſſerunt, Conſtantiam Monialem fuiſſe, ſcias fabuloſum eſſe, atque commentum fortæ inde excogitatum, quod ipſa aſſervata fuiſſet in Monasterio, ut ſi de-*

GGG

fugit

fuisse Regibus mascula proles, spes esse potuisset nubendi Regum domo regni. Ibidem etiam addit, nullum scriptorem temporis Frederici, aliquid dicere de monachatu Constantie. Quod si (inquit) nubes cessum id rumore quodam conculcasse, potius quam auctoritate Majorum, vel certa ratione asseruisse cognoscitur, eadem plane quæ effutur levitate, reuincitur. Addit insuper hanc historiam variis esse refertam mendaciis. Cælestinus enim non favebat Henrico, sed potius Tancredo; quomodo ergo dispensavit in matrimonio Constantie cum Henrico, contra Tancredum? Quomodo etiam, illa quinquagenaria nupt, quæ decimum quadragesimum quartum attigerat, cum defuncta est? Quæ etiam ratione fieri potuit, ut Constantia in Monasterium detruderetur à patre, perterritio varicinio Joachimi Abbatis, qui esserebat quod si nuberet, foret Sicilia funesta, ut narrat Fazellus, cum ipsa nata sit posthuma, ut omnes farentur Historicis, & constat ex his verbis quæ B refert Baronius:

Sponsa fuit speciosa nimis Constantia dicta,

Posthuma post patrem materno ventre relicta.

Denique ipsa variatio Authorum satis ostendit, hanc historiam, meram fabulam esse; cum alii Cælestinum III, alii Alexandrum III dicant Constantiam dispensasse, cum tamen Alexander III. mortuus esset quinque fere annis antequam ipsa exiret à Monasterio. Addit P. Nicolai 2. 2. quæst. 88. in scholiis ad art. 3. quod si quæ fuisset revera data dispensatio à Cælestino, vel Alexandro, D. Thomas huius temporibus vicinus, eam haud dubiè non ignorasset.

Ad exemplum Ramiri Aragonie Regis, Soto dicit, historiam illam in Chronicis illius regni non haberi, sed esse apocrypham; præsertim cum non nominetur Pontifex, à quo talis dispensatio emanaverit; & Sylvester verbo *volum*, Ramirum non fuisse professum asserat.

Ad aliud de Casimiro, humiliter dico, illud non carere dubietate, cum alii Benedictum IX. alii Clementem II. cum eo dispensasse narrent, & illius dispensationis nullum extet monumentum, ut apud Baronium ad annum 1041. videtur. Suntque ex gravibus Authoribus, qui dicunt, Casimirum emisisse quidam vota sua, sed vi & metu à Boleslao coactum; quod inde colligunt, quod exilio pulsus una cum matre, Clania cum perit, ibique ad maiorem securitatem, habitum Monachi suscepit. Ubi tamen, statu regni mutato, addivit Legatos venisse, ut ad regnum ipsum reducerent, incredibili gaudio (inquit Longinus) affectus est.

Ad ultimum de Nicolao Justiniano, respondo etiam ex Batonio citato. Authorem huius historie dup inter se pugnantia scripsisse, ait eum Alexandrum III. cum Nicolao Justiniano dispensasse, & B. Laurentium Justinianum ejus filium, claruisse tempore Eugenii IV. & ab eo Episcopali insula insignitum fuisse. Quæ duo inter se pugnant, quandoquidem Alexander III. Eugenium plusquam ducentis annis præcessit, Prior enim obiit anno 1181. posterior creatus est anno 1331. Cui ergo hæc exempla tam impotenter urget lib. 12. Moralium institutionum Azorius, & similis, vel incerta, vel falsa, ut doctissima D. Thomæ contradicat? Rectius sane Lopez apud Sylvium: *Lacet dicat Narratio, qui a maior pars non dubitat, Papam dispensasse super solenni voto Religionis facto, ex gravissima necessitate, quod quid sit de hoc, salva Ecclesie Catholice censura, quæ de*

A hoc hæc tamen nihil definit, teneo cum S. Thoma, de quibus ejus, quia illius rationes videntur fortiores

ARTICULUS III.

De impedimento cognationis.

Cognatio triplex est; carnalis, quæ per carnalem generationem derivatur; spiritualis, quæ per regenerationem in sacro fonte baptizantis, & in Chrismatris sacramento; & legalis, quæ per legis adoptionem comparatur; de quibus breviter hic agendum est, cum per illam matrimonium dirimatur.

§. I.

De impedimento cognationis carnalis, seu consanguinitatis.

Consanguinitas, sic dicta, quasi *consanguis* (quæ unitas, ex D. Thoma hic quæst. 4. art. 1. est vinculum personarum ab eodem stipite descendit), carnalis propagatione contrahitur, id est relatione quædam mutua in communicatione ejusdem sanguinis fundata, quæ amicitia radit. Unde Augustinus 12. de civit. Dei cap. 11. idem Deus ab uno homine omnes propagari voluit, ut non tantum inter se natura similiter, verum etiam cognationis affectu homines misceretur. Quod non servavit in brutis, quæ non ex angulo propagantur, sed plura simul existerent. Propterea in brutis consanguinitas non est, quia ut ait S. Doctor in resp. ad 5. in eis sanguinis participatio ad amicitiam non ordinatur. Dicitur, ab eodem stipite descendit, id est ab eodem homine, à quo procedunt alii, & pullulant, sicut rami à stipite, ita de propinquo, ut ejus virtus in descendibus perleveret, non solum secundum similitudinem specificam, aliis omnes homines ab Adamo descendentes, essent consanguinei, sed secundum similitudinem individui, juxta quam avus & parentes assimilant sibi prolem in figura & complexione.

Ex stipite autem deducuntur linea & gradus. Linea est ordinata collectio personarum ab uno stipite descendit, metapora ducta à linea, quæ ab uno puncto videtur derivari. Gradus est habitudo seu mensura distantiarum personarum, quæ cognoscitur quora consanguinitatis distantia aliqui conjungantur, metapora ducta à scala, ut habetur expressè l. *transmissum* ff. de gradibus. Linea autem triplex est, recta ascendit, nimirum Patris, Avi, Proavi &c. recta descendit, Filii, Nepotis, Pronepotis &c. Et transversalis, seu collateralis, quæ est collectio eorum qui quidem à nobis non ducunt originem, nec nos ab ipsis, ambo tamen ab uno stipite originem ducimus. Rursus hæc transversalis est duplex; alia est æqualis, quando ambo qui comparantur, æquè distant à communi stipite, ut duo fratres, duo fratrum filii &c. Alia inæqualis, quando nimirum non æqualiter distant à communi stipite, ut si commaretur frater cum filio fratris sui. His suppositis,

Triplex assignatur regula à D. Thoma art. 2. quæstionis citatæ, Prima est: In linea recta ascendit & descendit, & deinceps, si nulla persona mediet inter alias duas, ille duarum in primo gradu